

MOTERŲ BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

Pirmasis lietuvių darbininkų mėnesinis žurnalas.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo organas.

"Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879"

Metai 1.

1917 m. Sausio - January mėn.

No 1. (4.)

NAUJUS METUS PRADĖDAMOS

Praėjo, praužė 1916 metai ir nusinešė į istorijos bedugnes darbininkų ir darbininkų kančias, motinų sopulius, gimdytojų skausmus ir tuos beribius kraujo ir ašarų klanus. Baisūs buvo tie metai. Vien pamislijus apie tai, ką jie atnešė darbo žmonėms, šiurpuliai eina per visą kuną, plaukai ant galvos stojasi. Kiek nekaltų žmonių iššudyta, kiek sunkaus žmogaus darbo pagaminto turto sunaikinta, kiek sodžių ir miestų sudeginta ir sugriauta, kiek žmonių badu išmarinta, kiek nekaltų kūdikių palaidota! O vienok... vienok ir šie naujieji metai mums tą patį neša. Ir tos valstybės, kurios šį kartą da nebuvo įsivėlusios į tą kruvinąją skerdynę, kiek galėdamos, skubinasi, kad nuo kitų neatsilikus. Ir Jungtinės Amerikos Valstijos eina tuo keliu, leidžia nematytas kruvas pinigų ginklavimuisi, neva šalies gynimui; šarvuojasi nuo galvos iki kojų, ir jau šiemet butinai nori įvesti priverstiną tarnavimą kariuomenėj. Ir įves, nes darbininkai da perdaug tamsūs, perdaug mažai rupinasi savo reikalais, perdaug duodasi suvedžioti savo išnaudotojams. Ir greitai turėsime mes panašią skerdynę, kokią turi dabar Europa. Nutukusieji iš kruvino darbininkų prakaito kapitalistai tik rankas sau trinasi, svajodami apie tuos gerus laikus: juo daugiau valstybė ginkluosis, juo daugiau jie sau pelnų turės; juo greičiau bus įvelta Amerika į karą, juo jie daugiau galės pasižvejoti drumstame vandenyje. Ir Europos kapitalistai niekuomet neturėjo tokių milžiniškų pelnų, kaip dabar, karo metu.

O darbininkai—kas jų tuomet laukia? Tas pats, ką ir Europoj mes matome. Jie turės pri-

verstinai valkioti tą kareivio rudinę, ir, jei lieps, turės streikininkus malšinti, šauti dargi į tikrą savo seserį, motiną ar tėvą. Jie turės galvas guldėti už kažin kieno reikalus, o jų namiškiai dėl to da baisesniais mokesčiais bus apkrauti, da didesnę brangumą turės pakelti, da labiau bus pavergti ir išnaudojami. Dabar jau, turbūt, visos sesutės mato ir supranta, kokių gerovių ir laisvių atnešė mūsų tėvams, seserims ir broliams ta baisioji Europos skerdyne. Tas pats bus ir čia. Pradėjus kariauti su viena valstybe, tuoj įsimaišys ir kitos, ir be pasigailėjimo skers nekaltus žmones.

Tai kam tu, motina, auklėjai savo kūdikį. Tai kam tu jį didžiausiuose sopuliuose gimdei, naktų nemigai augindama. Jis užaugs kapitalistų kanuolių pašarui, jei mūsų minios nesusipras, neatidarys savo akių ir, padavusios ranką savo draugams darbininkams, nepradės išpaskutinųjų kovot prieš tą piktą. Ir nuo tavęs, jaunoji mergele ir moteriške, išplėš tą numylėtinį ir vyrą ir nugrus jį į kažin kokius nepasviečius, o tave įstums į neišpasakytą vargą, jei tu tylėsi, jei nesirupysi atidaryt savo akių ir suprast, kas aplink tave darosi, jei nestosi į kovą prieš visą dabartinę kapitalizmo tvarką. Žinoma, tu viena nieko nepadarysi; užtat reikia telktis į būrius, reikia organizuotis, reikia rašytis į mūsų Susivienijimą, reikia stoti į unijas, kurios padeda pagerint darbininkės padėjimą, dirbtuvėj ar fabrike; reikia paduoti ranką socialistams, stoti į jų eiles, nes tik jie vieni tikrai kovoja prieš kapitalizmo tvarką, kuri iššaukia militarizmą, vis didesnę ginklavimąsi ir karus gimdo.

Mūsų Progresyvis Susivienijimas eis tais pačiais keliais, kaip pernai ėjo. Tik, matydamos, kas mūsų laukia, mes, draugės, da smarkiau turime stoti į darbą. Pernai užaugo Susivienijimas 26-mis naujomis kuopomis—šiemet antra tiek turi užaugt; pernai mes išleidome vieną naudingą knygą “Kudikių priežiūra”—šiemet kelias turime

išleist; pernai pradėjome leisti “Moterų Balsą”—šiemet jis turi du kartu padidėti, sutraukti antra tiek rašytojų, platintojų ir skaitytojų. Į darbą, draugės! Nė viena tegul neatsisako, kad ji nieko negalinti veikt. Visos ras ką veikt, jei tik tikro noro bus.

KUDIKIŲ DARBO DIENA

Nors praeitame “Moterų Balso” numeryje buvau jau kalbėjus apie kudikių darbą, bet kad pas mus šiandien tas klausimas yra gana svarbus, tai reikia da plačiau jį pagvildinti.

Sausio 28 d. išpuola kudikių darbo diena. Tos dienos surengimu rūpinasi daugiausia “The National Child Labor Committee”. Per tą dieną mūnimos draugijos nariai rūpįsis aiškint klubuose, bažnyčiose, sinagogose ir mokyklose sunkų vaikų darbo padėjimą. Žinoma, tokia jų sutaisytoji kudikių darbo diena mažai naudos teatneš. Iš tos draugijos ir negalima daugiau ko tikėtis, nes tokių garbės narių toje draugijoje randasi, kaip antai prez. Wilson, Taft ir Roosevelt. Jie visi “darbuojasi” ir sau galvas laužo, kad suradus priežastis vaikų darbo augimo ir kaip tai būtų galima pašalinti, bet visi jų pasistengimai veltui. Jie priežastis mato tik tame, kad tėvai atima vaikus iš mokyklos ir siunčia į dirbtuvę. Kas tėvus verčia tai daryt, tai jiems ne galvoj. Ir vaikų darbo pigioji spēka, kiek ir kur tik galima, yra sparčiai praktikuojama. Tai parodo šie skaitmens:

Tarpe 10 ir 15 metų vaikų-darbininkų yra:	
Batų valytojų	1,831
Kepyklose dirba	1,267
Barzdaskutyklose	1,595
Prie tvartų valymo	853
Sankrovų ofisuose	7,432
Pasiuntinių	8,682
Įvairiuose ofisuose (ne sankrovose)	12,680
Vežėjų ir “expresmenų”	4,085
Skalbėjų didelėse skalbyklose	3,627
Skalbėjų mažose skalbyklose ir privati- niuose namuose	8,418
Tarnautojų	52,187
Laikraščių pardavėjų	20,450
Spaustuvėse	3,511
Pardavėjų	17,709
Moteriškų drabužių ir skrybėlių dirbėjų ..	8,418

Žemės ukyje	1,419,098
Sodų ukyje	2,659
Viešbučiuose	1,567
Namų sargų	865
Stenografistų	2,707
Skerdinyčiose	3,422
Telegramų nešiotojų	4,612
Telefono operatorių	2,608
Tarputyno dirbime	1,389
Tarnautojų prie stalų	3,581

Daugelis jų dirba net po 70 valandų per savaitę, nors įstatymai leidžia, tik 48 val. Ir ką valstija del to daro? Ar rūpinasi savo ateities piliečių gerove? Juk šalies gerovė daugiausia ir priklauso nuo jos piliečių auklėjimo, o mūsų ateities piliečiai neužaugę nyksta dirbtuvėse. Musų gdynėje doleris viską gali: jis gali išleisti įstatymus ir gali jų nepildyti. Juk kudikiai daugiausiai tų dolerių ir sukrauna kapitalo dievui. Jie savo varguose yra nebyliai.

Ir kudikių darbas kiekvieną dieną vis daugiau yra praktikuojamas.

Pažvelgkime, kad ir į dabartinę Europą. Tenai po karo, be daugelio kitų klausimų, turės but vienas svarbiųjų klausimų, tai kudikių darbo klausimas. Dabartiniam pramonės palaikymui delei darbo rankų stokos visi įstatymai ir prisakymai, kurie pirmiau buvo išleisti del vaikų darbo, tapo panaikinti, kaip žemės ukyje, taip ir įvairiose industrijos šakose. Jeigu seniau buvusieji įstatymai, kurie šiek-tiek gynė vaikų darbą, nebus atnaujinti, tai tėvai sugrįžę iš karo, ras savo vaikus nepergalimais jų konkurentais.

Britanijos Generalė Unijos Federacija jau pamatė padėjimo keblumą. Kad taip yra, tai galima spręsti ir iš straipsnio, tilpusio dargi buržuaziniam Philadelphijos dienraštyj “Public Ledger”, 1916 m. rugpiučio 13 d., kuris taip sako:

“Unijų Federacijos Valdyba nenustoja aiškintis apie liudnas pasekmes, kurios turės rasti industrijos šakose karui pasibaigus; vaikų darbas fabrikuose ir žemės ukyje, tai klausimas, kurio negalima praleisti be atydzios. Užtenka tik įsivaizdinti padėjimą unijisto kareivio, kuris po kelių metų kovos, sugrįžęs, ras savo vietoj bedirbantį kudių, ir jis jau ten daugiau nebebus reikalingas. Kas gali žinot, kokios bus to pasekmės? Kad išvengus tos katastrofos, reikės kaip-nors tuos kudių sugrąžinti į jų tikrąsias vietas—į mokyklas, ir ten juos palikti iki tam tikro amžiaus. Šitoks bandymas, be abejonės, sutiktų didžiausią pasipriešinimą iš samdytojų pusės, kuriems seilės varva, žiurint į pigias darbo spēkas, nors ir labai brangias patiems kudių ir valstybei. Unijistai šiame dalyke, kaip ir kituose, turi sergēt savo reikalus, turi žiurėti, kad vaikai savo amžiuje gautų tinkamą apšvietą, o nebutų konkurentais savo tėvų.

“Tankiai yra sakoma, kad vaikų švietimo darbas nieko bendro neprivalęs turėti su unijizmu, bet tai klaidingas tvirtinimas. Gerai, kad šiandieninis unijistas jau tiek supranta, kad kudių, konkuruojantis su juo industrijos lauke, kenkia netik unijistui, bet ir pats sau; kad užaugęs prie darbo bemokslis darbininkas yra rambus prie mąstymo ir supratimo savo reikalų, o toki, kaip tik ir yra įrankiais tų, kurie prie kiekvienos progos stengiasi, kad tik apkarpius ir taip menkas darbininko pajamas”.

Visais atžvilgiais žiurint, jokios buržuazinės draugijos, nė komitetai nepanaikys kudių darbo, kol patįs darbininkai ir motinos susipratę nepakels prieš tai savo balso. Mums, moterims darbininkėms, šis klausimas turi but vienas svarbiausių, nes kudių skurdą ir vargą atjaučia pirmiausia moteris-motina.

K. Petrikienė.

FINIJOS DARBININKIŲ KOVA

Pirmutinės Finijos moterų organizacijos atsirado 20 metų atgal. Kaip ir visos tų laikų organizacijos, jos buvo buržuazijos ir kunigų globoj, kurie pirmiausia mokino kantriai nešt uždėtą kryželį. Finija buvo tuomet laukininkų kraštas, ir pirmutinė darbininkų organizacija—tai buvo tarnaičių organizacija. Ji buvo įkurta 1892 m. Viborge. 1896 m. buvo įkurta skalbėjų ir prosavotojų unija, 1899 m.—siuvėjų unija. Vienok apie klesų kovą jose visiškai nebuvo kalbos, kaip ir Lietuvos tarnaičių Zitos draugijose, nes ir jos ponii, panelių ir kunigų buvo vedamos. Nežiurint to, kuomet atsirado tikras darbininkų judėjimas, ir 1899 m. užgimė socialistų darbininkų partija, tos darbininkų organizacijos viena po kitos pradėjo prie jos dėtis. Finijos s.-d. partijoj buvo narių:

	vyrų	moterų
1899 m.	8,437	1,002
1906 m.	65,017	18,986

Vadinasi, vyrų skaičius nė 8 kartus nepadidėjo, o moterų skaičius—18 kartų! Darbininkės ten turi atskirą savo sąjungą, kuri autonomijos pamatais įeina į socialistų partiją. Ji daug atliko, keldama klesinį Finijos darbininkės susipratimą ir kovodama del visuotino balsavimo įvedimo. 1905

m. lapkričio 1 d. ji nutarė sutaisyti “moterų dieną”. Ją paskyrė lapkričio 17 d. Tą dieną visoj Finijoj buvo daugybė mingų ir demonstracijų, kuriose dalyvavo apie 25 tukstančiai moterų. Buvo išplatinta dešimtys tukstančių lapelių ir knygeliių su visuotino balsavimo reikalavimais. Tai buvo audringieji 1905 m. Senatas, matydamas tokį didelį moterų subruzdimą, jau sutiko duot rinkimo teisių, bet tik netekėjusioms. Darbininkų sąjunga ir socialistų partija pagrasino apskelbsiančios visuotiną streiką, jei neduos visoms lygių teisių. To darbo vaisius buvo 1906 m. liepos 20 d. išleistas įstatymas, kuriuo visos pilnametės moters ir mergaitės įgija lygių su vyrais rinkimo teisių.

1912 m. moterų s.-d. sąjunga kovojo su sankrovinkais, kurie susitarę ėmė labai kainas kelti. Kai-kuriems jos apskelbė boikotą, ir po dviejų mėnesių jie turėjo nusileisti. Darbininkų organizacijoms veikiant, žymiai pagerėjo ir tarnaičių padėjimas. Sąjunga išleido visą kruvą knygeliių ir knygų moterų klausimu. Nuo 1907 m. eina jų laikraštis. “Tyolaeisnainen” (Moteris darbininkė). Be to sąjunga leidžia kas metai rinkinius, kuriuose talpina metų apžvalgų ir darbininkų straipsnių, eilių.

FINIJOS SEIMO ATSTOVĒS.

Iš 3 miljonu Finijas gyventoju 1906 m. beveik pusē iġijo rinkimo teisiu. 1911 m. balsavo 707 tukstanciai moteru ir 642 tuk. vuru. Išrinkta buvo moteru atstovu:

1907 m.—19	1910 m.—17
1908 m.—25	1911 m.—14
1909 m.—21	1913 m.—19

Ju didziama—socialistes. Beveik visos socialistes-atstoves—darbinikes, tarnaites, bet issilavinusios darbinikes ir tarnaites. Ir jos ten ne kiek ne prastesnes pasirode uz daugeli augstesnius mokslus isejusiu vuru. Inteligenciu socialisciu buvo tik viena, antra, o 1913 m. isviso buvo 12 moteru socialisciu. Ir jos kovojo ten ne tik del moteru, bet del visos darbiniku klesos reikalu. Jos priklausė bendrai socialistu frakcijai.

Burzuazijos moters ejo isvien su burzuaziniemis partijomis ir ypatingai rupinosi paveldėjimo klausimais: kad nebutu jungiamas vyro ir

pacios turtas; kad vaikai abiem lygiai priklausytu; kad be šliubo gimysieji vaikai galētu paveldēt tėvo turtą; kad moterims butų leista valdzios vietos uzimti; kad nebeareštuotu gatvej tariamuju prostituociu... Socialistes ypatingai rupinasi darbinikiu padėjimo gerinimu: jos inese istatymu sumanyma apie motinu draudima ir akušeres pagalba; apie permainyma pasenusiuju istatymu apie namu ir sankrovu tarnautojas ir tarnaites; apie valstybes pinigais kurima našlaičiu ir moteru be šliubo prieglaudu, taip-pat apie darbinikiu ir vaiku draudima; jos stengesi, kad mokyklu moKiniai uzdyka gautu pusryciu ir pietu; reikalavo permainymo istatymu apie moteris, savo vaiku uzmušejas...

Ir kas tik gerai žino Finijos moteru veikima seime, anaipol neprotestuoja prieš ju dalyvavima politikos gyvenime. Aciu politikos teisems, visos Finijos moters labai pakilo ir susilygino su vyrais, kartais net pralenke juos. **V. Kapsukas.**

(Iš 1915 m. "Rankpelnio").

Pabuskim, Vargdienēs!

Pabuskim, vargdienēs, progreso sesutēs,
I darbą senesnēs, i darbą jaunutēs!

Kaip viena, taip visos greičiau i vienybę
Kovon su vilčia prieš juodą tamsybę.

"Moteru Balsą" jau turim vadovą,
Su tuo šviesiu ginklu tik drąsiai i kovą!

Kvieskim kiekvieną vargdienę i talką,

Lai ima knyga ir plunksna i ranką,

Tos, ka per amzius vargu našta nešė,
Klaidzio tamsybėje, ne skaitė, ne rašė,

Tik prieš dievaiti meldēs auksini,

Turtą aukojo jam paskutini,

Norint likimas ant ašaru plaukia,

Pagalbos nukrintant iš aukštybiu laukia.

Juodieji kirpikai mulkin' ir baudžia,

Visokiais budais išnaudoja, skriaudžia;

Prieš medzio stovylą meldžias, klupo, dreba,
Pakol jau mirtis nepaguldo i grabą.

Ir taip per amzius tamsybėje žuva,

Nepalikusios ženkle, jog pasaulyj buvo.

Jau laikas pabusti, o, vargdienēs mano,

Ir eiti i šviesą iš tamsybės tvano.

E. H. Žibutė.

Artinantis Rudeniui

Štai jau atėjo rudenėlis šaltas,
Mėnulis sau šypsos, it vaikas nekaltas,
Slenka ir nardos po debesj juodą
Ir mum pavergtosioms paguodos neduoda.

Ką reik mums veikti, kaip save vaduoti,
Iš to sunkaus jungo, kaip išsiliuosuoti?

Per amzius vergavom, sunkiai procevojom,
Geresnio likimo mes neiškovojom;
Nėra šiam pasaulyj to, kurs mus užtarty,
Kurs dirvą geresnę mums beišarty.

Todel, o sesutēs, pacios darban stokim
Ir už savo buvį mes drąsiai kovokim.

Sukruskim, sesutēs, nes darbas muš laukia;
Štai "Moteru Balsas" vienybēn mus šaukia.
O šaltas mėnulis, žemēs palydovas,
Regēs tada mūsų veikimą ir kovas.

Montellos Vargšė.

K L A M P Y N Ė

“Eina į stoną moterystės, Kazimieras Bušelis, jaunikis iš Kutvailių sodžiaus, su Morte Pikelaite, pana iš Pagirių sodžiaus, tos pačios parapijos. Užsakas pirmas”.

Marė Kovalytė, išgirdusi užsaką, net pašoko bažnyčioje.

“Mortelė išteka. Mortelė išteka!” Karšta, neramu Marei pasidarė. Užstojo mišparai—Marei maldos išsiblaškė, poteriai išlakstė, vien tik jai Mortelė galvoje. Dairyties po bažnyčią—neišpuola, o čia neramu. Kad bent Mortelę susiėjus! O gal jos nėra. Ar gi iškęstų neatėjusi savo užsako išgirsti?

Mortelė—Marės pusseserė. Pikelienė ir Marės motina, tikros seserį tokia artima giminė,—tikrai į vestuves pakvies.

Kad bent jos jaunikį pamačius!... Kiek sykiu jos susitarė už negražaus ar už seno netekėti... Turi būti jaunas, gražus. Kur jis gyvena, kur Mortelę išveda?

Visokie klausimai mušasi Marei į galvą, o tokie svarbūs,—tuoj, tuoj norėtų sužinoti.

Baigiantis mišparams pasitraukė Marė arčiau tako prie durų, kad neprasilenktų su Morte. O gal ji mišparų nelaukė, po pamokslo išėjo? Jai dabar daug reikalų. Vėl Marė nerimauja.

Ant laimės, pamatė Mortelę. Abi sykiu iš bažnyčios išėjo. Tuoj už durų Marė apipylė Mortę klausimais.

—Iš kur jaunikis? ar toli išveda? turtingas, ar gražus, jaunas? Kuomet vestuvės, kas supiršo, kas bus svočia?

Mortė, tiek daug užklausta, nespėjo atsakinėti.

—Eikim prie vežimo—tarė—tetušis belaukia. —Eidama Marei pasakojo: Jos jaunikis neseniai parėjęs iš Amerikos, parsinešęs daug pinigų, ieškąs žemės pirkti... Susipažinę pas Vailokaičius krikštynose, jiedu buvę kumuose; Vailokaitis ir supiršęs...

—Ar gražus tik, ar jaunas?—Marė interesojausi—pasirėdęs amerikantas?

—Nė šio, nė to, man patinka—rokavo Mortė:—Antgalo, kame rasi visas ištaigas? Dvidešimts šeštus metus einu, mažosios priaugo,—ar laukti, kol už akių užlįs? Atsitinka įmanomai—ir einu.... Tetušis prižada per žiemą mudu išlaisyti, kol įsikursim į savo žemę... Antgalo, nuo to pasako—iš kaktos sviesto netepsi...

—Na jau už netinkamo ir neeičiau!—patebėjo Marė:—Tautkus per visą rudenį peršasi ir tėtė varo mane eiti, sako, kad toks turtingas kitas nebeatsitiks, o kad man netinka, senas, negražus,—neeinu ir neeisiu... pusta jo turtų!...

—Atsargiai, Mare! nesiskirstyk perdaug!... Ištolo pamatė Pikelį pas vežimą besišnekančią su vyrais.

Štai ir mano Čali jau prie tėtušio—tarė Mortė—taš augštasis...

—Kaip tu vadini? Juk ne taip užsakė! Koks tas vardas ar pavardė?

—Amerikoj Kazimierą vadina Čali ir man liepė taip jį vadinti. Jis norėjo ir užsakus amerikoniškai paduoti “Čali Buš”, bet kunigas išjuokė, nepriėmė, paprastai užsakė.

Marė mažai Mortės besiklausė. Akis įsmėigusi į tą Čalį, priėjo artyn.

Augštas, truputį į kuprą susimetęs; plikai nusiskutęs, čiupra gražiai nukirpta, iš po skrybėlio nė plaukelio nematyti, ausys tik atsikišusios; akys mėlynos, nosė ilga raudona, o kaip be uostų—dar didesnė išrodo; lupos storos, dantys paraudę... Vienu akies užmetimu Marė gražumą pamatė.—Kojos kamašuose, kelnės trumpos, tos pačios užraitytos, švarkai juodi, amerikoniški, dargi žiedai ant pirštų...—Štai tau Mortės gražusis!—dingtelėjo Marei.

Atėjo ir Mortės mažosios sesers; susipažinę, pasišnekėję truputį, mergaitės ėjo į sankrovą. Mortė ir Marė vedėsi padėti pirkinius vestuvėms nusipirkti. Gyrėsi gavusi nuo Čalio dešimtį rublių, nuo tėtušio penkis, dar mama penkis pridėjusi pirkiniams. Sesers Mortės vėl beturinio pinigų; visos pirkosi, skyrėsi vestuvėms parėdinių. Viena tik Marelė nieko sau nesipirko: nežinojo, nė pinigų nepasiėmė, nė tėtušio nepaprašė.

* * * *

Ant rytojaus Mortė su motina atvažiavo pas Kovalius. Pikelienė seserį užkvietė į svočias, o Marelę į pamerges. Mortė prašė dar ir už seserį. Nors turi tikras seseris, bet perjaunos, nemokės apsieiti ir nėra iš ko parėdinių nupirkti. O Mortė butinai nori, kad Marelė, kaipos sesuo, su jaunąja vienodai pasirėdytų... Čalis sako, kad Amerikoje tokia mada.

* * * *

Dabar pas Kovalius atsivėrė ne ant juoko darbai vestuvėms taisyties.

Tėvas parvežė siuvėją su mašina, apsiudinti čerkesais Praniuką, ir tėvui naują balakoną ir motinai vatiniuką pasiųs. Bet Marelei suknelės niekaip nepasiųs: moterų plonų rubų nemoka sukirti, antgalo nė mados nežino. Taigi Marelei atsivėrė žygiai į miestelį: ir nusipirkti, ir pas siuvėją, tai pasimieruoti, tai dar ko truksta pripirkti. Arba tų smulkiųjų parėdinių sykį pirkis,—rodos, jau bus viskas; parsinešusi, žiurėdama atsimins dar ką-nors užmiršusi. Taip kasdien vis su žygiais, su rupesniais.

Motinai irgi šoros svočystoms taisyties, žąsis, antis,—smaugti, paršelius skersti, virti, čirškinti, pyragus kepti. Čia siuvėjas tai pamušalo ar siulų pritruko, ar mielės nekyla. Praniukas raitas lekia į miestelį, Marelė—pėsčia.

Taip besitaisant, besirengiant, netruko tos trys nedėlios išlėkti. Jau paskutinė diena,—viskas jau ištaisyta, iškepta, į skrynias, skryneles prikrauta, mėsų, kumpių, pyragų, duonos pora kepalų ir kopustų raugintų bakkelė, ir sviesto ir medaus degtinei pasaldinti. Taipgi skrynelės su parėdnėmis. Viską susikrovė, susikamšė į vežimą naujais kilimais apdangstė skrynias ir sėdynes. Praniukas arklius kinko. Plėškės varvaliu išteptos, dar šlapios, net spinda.—Visi apsitaisę, sėdžiasi į vežimą. Motina šaukia tėvą greta savęs vežimo gale sėsties, bet tas nenori.

—Sėskit, bobos—sako—aš arčiau arklių. Praniukas mėgsta bereikalo raižyti...

Motina įsisėdusi dar mergaitei pasakoja:—Nelakstyk niekur, dabok namus, žąsų žiurėk, paršeliams grūdų palikau kamaroje—neužmiršk įpilti...

Nutratėjo. Neišvažiavo dar iš savo lauko—žiuri—Sabalis paskui seka; iššokęs Praniukas nuirėžė atgal šunį, vėl įsisėdo.

—Ar viską mes įsidėjome?—paklausė Marės motina,—bene užmiršome ką?

—Viskas, rodos, yra,—Marė ramino:—Mano parėdnės ir smulkmenos štai dėžutėje.

Motina čiupt-čiupt po kišenės.

—Tėvai! Ai tėvai! užrakinai klėtį, raktą ar ištraukei, turi?

—Mat kas po klėtį laktė, kraustėsi, kam užrakinti—bambėjo tėvas:—Ogi jūs paskutinės nešiojotės gunes, ko neužrakinote?

—Trrr, sustokit! Marel, bėk... Pranel, tu greitesnis—skerečiojas motina:—bėk, ištrauk raktą; besiveseliojant gal kas klėtį iškraustyti...

Praniukas iššokęs nulėkė atgal namų linkui,

arklius sustabdė. Besitampydami nutraukė kaklininkus nuo dišliaus—Marė iššokusi pataisė, rankas susitepė varvaliu. Šluostėsi į žolę ir į sieną—negal nuvalyti; varvalis smirda. Bėga į griovį nusiplauti. Motina ėmė barties:

—Vyras vis ištizėliai, per dienas taisėsi... negana raktą neištraukė, dargi nė pakinktų nesužiurėjo... kelyje gerus drabužius ir rankas reikia kitam susitepti...

—Ogi bobos greitosios kame buvo neapžiurėjusios... vyras tik nepakelti, o pačios plerpsos...

Besibarant, besikaltinant tėvams, parbėgo Praniukas, metė motinai raktą; atsinešęs savo armoniką, kiša į vežimą. Nusiplovė rankas ir Marė, susisėdo važiuoti. Motina vėl barėsi:

—Mat, dar tos liurlynės tau reikėjo į svetimą svetą rodyties, niekas nematė tokio muzikanto...

—Kaip kas moka, taip šoka,—atkirto tėvas, netiek užsistodamas už Praniuką, kiek motinai ant ginčo.

Toliau važiuodami nutilo, kiekvienas savo dumą dumojo. Tėvas rokavo, galvojo, kiek Pike-liui tos vestuvės kaštuos; ir jam toks pat kirtis prieš akis, Marę išleidžiant... teks dar ir pasiskolinti... Motina mintyje perrokavo, ar viską įsidėjo svočystoms, kokio kašto reikėjo pakelti. Bet nedykai: kaip leis Marę, turės Mortė jai atlyginti, vėl svočystę atlikti... juk išsirokavo apsiimdama... Praniukas manė: kokie bus muzikantai,—ar mokės kas ant armonikos griežti...

Marė tai didžiausiai nerimastauja: saulė čyst jau ant laidos, o Pagiriai dar taip toli... arkliai, rodos, snausdami eina. Širdis jai plaka—kad bent greičiau nuvažiavus, bent greičiau! reikės dar ir persirėdyti... Taip kiekvienas savaimi užsimastė, tylėdami įvažiavo į miestelį. Motina knioštelėjo.

—Sustokit pas monopolį. Tėvai! reikia degtinės paimti... mažne užmiršau...

—Pasuk po dešinę—Praniukui tėvas liepia. Trrr! už kiek paimti?—klausia lipdamas iš vežimo.

—Manding gorčinės užteks... kaip išmausi...

Apsistojus Marė iššokusi kazi-kur nubėgo. Saulė jau užsileido, bet mėnuo didelis, apskritas patekėjo. Tėvas įėjo į monopolį bambėdamas del tiek daug išlaidų; užtruko ilgai. Motina susirietusi vežime.

—Šeši dar varstai važiuoti—tarė—ir vis giromis; butų tamsu, kad ne mėnesiena...

—Čiupinėjotės po namus iki maž vakaro...—
sumurmėjo Praniukas—kas čia kaltas?..

Apdususi parbėgo Marė, puškuodama lipo į vežimą.

—Tėtės dar nėra?

—Nuėjo ežys mielių,—tarė motina—o tu kur taip lakstei?

—Štai kur lėkiau, parodysiu—rokavo vyniodama iš popieros baltą raudonais galais nertinį šaliką.

—Ko tu beužsimanysi—bambėjo motina—visokių ištaigų... o vis pinigai.

—Žinoma, ne dykai, o čia vlučkinis, pigiai negausi.—Teisinosi Marė:—Mortė sakė buti už brolių; vėl koks amerikontas turtingas, kaip paklos kokią dešimtinę už vainiką,—sarmata neturėti tinkamų dovanų... Del visako nusinerdinau pas Maušienę... nereikės—neduosiu, paliks kitam sykiui...

—Ne katras čia dešimtinės kloja... džiaukis—pertraukė kalbą tėvas, išėjęs buteliais apsikamšęs.

—Paėmiau už keturis rublius—tarė—apskritas skaičius. tai gorčinė, dvi mažesnės, dar ir pusbutelis...

Tėvas krovė butelius ant vežimo, Praniukas su motina kamšė į šieną, vyniojo į gunes. Tėvas, imdamas pusbutelį, tarė:

—Reikia paragauti koštuvo... norite?—klaušė mušdamas į dugną. Atmušęs kamštį, užsivertęs kliukino į dantis.

—Sustok plempęs, bent turėk saiką—barėsi motina—nuvažiuosi girtas.. gražu...

—Še, še ir tau, užtrauk burnelę—kišo motinai, iki didesnės pusės nusekusį buteliuką,—duok ir vaikams po lašą ant drąsos.

Motina, kelis sykius užsilenkdama buteliuką, pasiurbstė, atkišo Marei.

—Nenoriu, negersiu—ta pasikratė.

Motina dar sykį užsilenkė, atkišo Praniukui. Tas, gurkšni nurijęs, metė buteliuką.

—Nenori gerti, tai nelaistyk Dievo dovanos—tėvas bardamos vėl užsilenkė. Motina siekia atimti, bet tas be atdusio išbaigė visą ir buteliuką į griovį numetė.

—Mat keturias kapeikas ir nusviedė,—tarė motina,—parvažiuojant butų atiduota atgal į monopolį.

—Et, į klaną puolęs, sausas nekelsi,—balsiai kal-

bėjo tėvas:—Praniuk, šveisk sartukui per kenkles... ne kas rytas labas rytas, tam vestuvės...

Dabar važiavo jau pilna riščia. Praniukas neskundė botago sartukams, o dar vis Marė iš užpakalio su koja Praniuką kumščiojo, skraidino—greičiau, greičiau! Tėvui neberupi raizomi arkliai—užsivertęs kepurę, į mėnesį dainuoja:

Oha, veselia!

Jaučio koja večeria!

Arielkėlės pramiežtos,

Pupų, žirnių užkandos...

Oha! Oha!

Motina norėtų pasibarti, bet žodį ištarti snaudulys neleidžia.

* * * *

Šauniai įvažiavo įtrinkėjo į Pagirius, net viso sodžiaus šunis sukėlė, įsisuko į Pikelio kiemą. Matyti po vidų su žiburiais tik laksto, švytruoja:

—Svočia, svočia! skubėkit!—girdėti mėtomi žodžiai!

Išsipylė į kiemą žvakėmis, liktarnomis nešinos bobos ir šeimnininkai. Muzikantai tarpduryje: dvi smuikos, klarneta ir basas—išsijuosė, ėmė maršą rėžti...

—Laukta besulaukta. Kodel taip vėlai?... Akis, langus pražiurėjome! Pupupe, tu mano!

Bučiuojasi, myluojasi namiškiai su svečiais; tuo tarpu Praniukas su namiškėmis mergaitėmis, krausto iš vežimo skrynias, butelius į klėtį. Piemens nuvažiavo arklius nukinkyti, šeimnininkai vedėsi svečius į vidų. Marei širdis dreba iš džiaugsmo, net verkti norisi.

Kol Kovalius išsitraukė iš kišenės mąkiuką, kol surado dvigrivini muzikantams už maršą. Mortė nusivedė Marę stačiai į kamara. Nuvilko jai vatinį, taiso plaukus, pešioja drabužius, sykiu pasakoja.

—Veselia jau pradėta, šoka, tik vaikinų mažai šokėjų, kol jaunieji parvažiuos. Mergaičių prisirinko sodiškių ir giminės.

Išėjo į triobą. Marės tėvai jau už stalo sėdėjo—pasodino ir Marę. Pikelienė glosto, glamžuoja, svečius ragina gerti, valgyti. Pikelis prisisėdęs ragina nors po stiklėlį ant šalčio išlenkti. Mortė irgi prisėdusi prie Marės, prašė užsikąsti, bet Marė nieko negali nuryti; alaus tik atsigerusi, atsikėlė nuo stalo.

(Toliau bus)

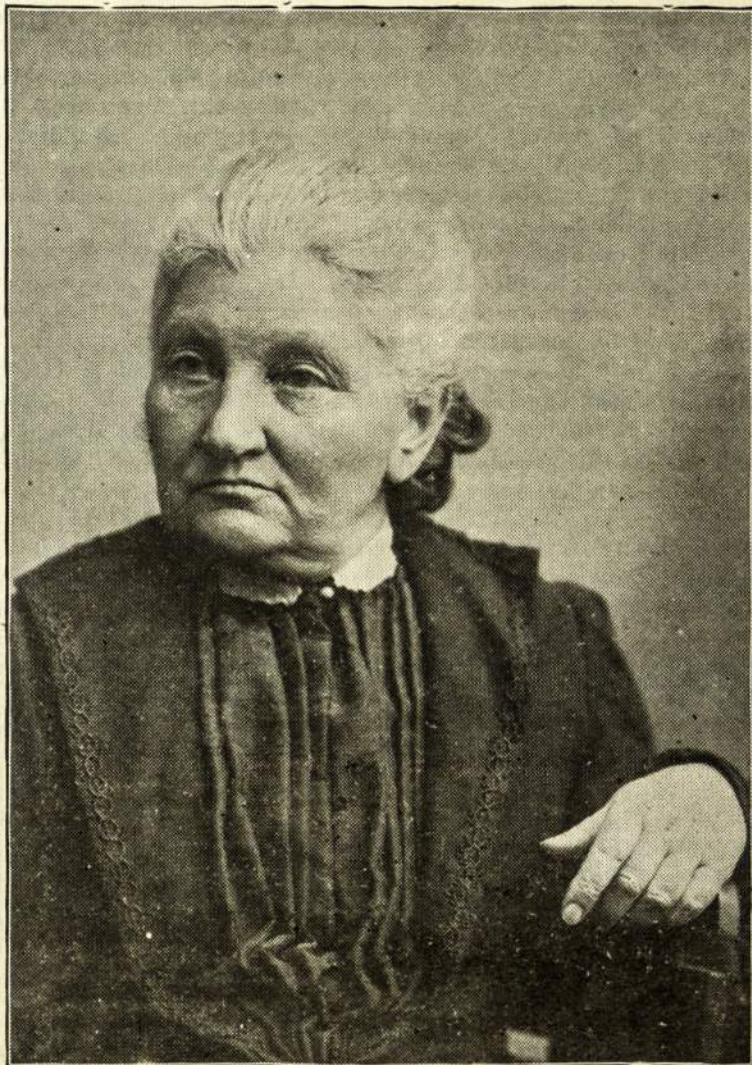
ŽEMAITĖ.

BISKUTĮ DAUGIAU KANTRUMO

Mūsų L. M. P. S. organizacijoje priguli nemažas skaičius narių. Tarpe prigulinčių mes randame visokių draugių: vienos nieko neveikia, kitos veikia nedaug, kiek gali, trečios tai veikliosios,

Man, būnant greta "Moterų Balso" administracijos, tenka pastebėti kai-kurių mūsų draugių pasielgimas. Štai, administratorė darbo turi daug, turbūt, daugiau, negu kuri-nors valdininkė kitos

Garsioji Rusų socialistė-revoliucionierė Breško-Breškovskaja, Rusijos revoliucionierių močiutė ("babuška"), daug metų išbuvus katorgos kalėjimuose ir dabar kankinama Sibiro trėmime.

kurios dirba be pailsio Susivienijimo gerovei. Bet pastarųjų kaip tik mes turime neperdaugiausia. Kurios daugiausia dirba, tai ant tų pečių užkraunama viskas, ir jei kas biskį ne taip, ne gerai, tai ir vėjo duoti nepavydima.

įstaigos, nes visas darbas, paliečiantis "Moterų Balsą", išskiriant redakciją, pavestas jos globon. Rodos, ji dirba, kiek tik išgali. Dirbdama dienom "Kovoj" prie knygų vedimo, prie "Moterų Balso" tegali dirbti tik naktim.

Man rodos, kad žmogui reikia ir pasilsėti, pasilinksinti, ypač jaunais metais.

Ir va, jei mūsų administratorė nespėjo, pareikalavus duoti atsakymą ar išpildyti užsakymą, tai šturmais atleikia visokie peikimai, barimai ir net skundai į centrą.

Buvo Kalėdos, Nauji Metai. Visi kur-nors praleidžia linksmai laiką; taip-pat ir mūsų Baltrunytė praleido kelias dienas pas mamutę. Ir štai ateina tuo laiku keliolika užsakymų. Nebunant namie reikalavimas negali būti išpildytas taip greitai. Nagi ir atsiūncia viešą papeikimą L. M. P. S. 25 kuopa iš Chicago, Ill., už nepriimtą greitu laiku kvitų knygelį.

Kita kuopa barasi, kad narė negavo laikraščio, norint adresas paties agento klaidingai buvo užrašytas. Trečia,—kad orderis neteisingai išpildytas, ir vis papeikimai, pabarimai ir tt.

Aš tikiu, kad ir kitose įstaigose dirbančiom mūsų viršininkėms tie patys pyragai.

Draugės, nejaugi mes negalime užklausti viena kitos, kame dalykas, draugiškai arba draugiška pastaba, kodėl taip atsitiko. Bet ne, tuoj prie pirmos progos viešas papeikimas! Tokie pasielgimai atšaldė mūsų drauges nuo veikimo. Mes turime draugių, kurios atsidėjusios dirba, be jokio atlyginimo. Tas mums yra labai svarbu, nes pas mus pinigų nedaugiausiai, delto negalime mokėti tokių algų, kad galėtų iš to gyventi.

Ne viena gal pasakys: "jei negali atlikti darbo, lai neapsiima!"

Well, bet ką daryti, jei nėra kam apsiimti? Juk administratorė negali but Chicagoj ar kur kitur, kada "Moterų Balsas" eina iš Philadelphijos! O kiek matau, daugiau čia, ant vietos, nesiranda draugių, kurios galėtų atlikti tą darbą. Mes visas įstaigas vienijam vieną prie kitos artyn, kad būtų galima išvengti visokių keblumų, ir kad darbas spartesnis būtų.

Delto, draugės, mes turime turėti biskį daugiau kantrybės ir draugiškumo. **Veluoniškė.**

Motina, tu esi galingiausia

Tu, motina, pagimdai poetus, rašėjus ir visus dailės dirbėjus.

Tu pagimdai vagis, valkatas ir žmogžudžius. Tu pagimdai pasaulio rėdytojus ir jo penėtojus.

Tu pagimdai tuos, kurie griaua visą grožybę ir meilę šiame pasaulyje.

Tu pagimdai tuos, kurie gamina kanuoles ir

kurių tukstančių tukstančiai šiandien be kojų, be galvų, be rankų šaukiasi pagalbos: "Pribaik mane!" Bet tu, motina, negirdi to šauksmo. Tu sėdi, nejauti, nesupranti tų visų baisenybių. Gal ir nori suprasti? Kad suprastum, kad tu esi tokia galinga gimdytoja gero ir blogo, tu stotum į eiles kovotojų del geresnės ateities ir šauktum savo sunus, kurie braidžioja kraujuose, kad eitų sykiu į kovą ir pagelbėtų tau.

O, Motina, tik tu pamislyk, kad tu esi galingiausia už viską šiam pasaulyj. Ir kodėl tu miegi, nejauti, negirdi šauksmo? **W. B. Archienė.**

PIPIRAI.

Kazin kodėl mūsų draugės jau lyg ir pailst pradeda: mažiau raštų beatsiūncia, mažiau rupinasi mūsų laikraščio platinimu... Ir mūsų "pipirintoja" vieną kartą papipirino—ir nebegirdėt daugiau. Jei taip greitai, sesutės, pailsime, tuoj pradės juoktis visokie moterų priešininkai: tai mat, sakys, ar nesakiau, kad jos tuoj apsidžiaugs savo darbu, ir, kaip ir vyrus, reikės satyros botagu varyti.

* * * *

"Tėvynės" priedas praneša svarbią žinią: "Anglijoje moters kerpa avis". O ikišiol tik vyrai kirpo!

* * * *

Gavusi "Moterų Dirvą", viena Birutė rašo: "Patsai jos viršutinis paveikslas parodo mūsų liudną praeitį, kada buvome lyg negyvi stulpai vyrų akyse". Ir už tuos "stulpus" redakcija sakosi užmokėjusi 25 dolerius! Tikrai, neturi kur pinigų dėti.

Tuk-tuk.

* * * *

Nors tuli mūsų progresyvų vyrai šaukia: "šalin monarchiją!", bet patįs elgiasi, kaip kokie monarchai-viešpačiai; net progresiščių Susivienijimui neleidžia priklausyti. Taigi dabar mes sušuksime: "Šalin monarchiją! Šalin nesusivaldančius viešpačius!"

* * * *

Kada moteris pareina iš kokio-nors susirinkimo, tad jaučiasi pilna gyvumo ir energijos dirbti naudingą darbą; bet kada vyras sugrįšta iš klubo susirinkimo, tai eina taip užsnudęs, kad nei tako nebemato pareiti.

* * * *

Jeigu sakyti, kad merginos tuščios, myli tik veidus miltuotis ir šaipytis, tai kodėl nesakyti, kad vyrai tai jose auklėja, nes, pamatę tokią merginą, tuoj, kaip bitės prie medaus, apspinta. Ar ne tiesa, vyručiai?

Dvi Draugutės.

APŽVALGA

PREZIDENTAS IR MOTERŲ TEISĖS.

Prezidentas Wilsonas da sykį sulošė veidmainio rolę. 300 moterų atėjo pas jį į Baltąjį Rumą ir prašė, kad jis padėtų moterims gauti balsavimo teisę. Jos prašė, kad jis paremtų kongresui paduotą A. B. Anthony įnešimą—įdėti krašto konstitucijon pataisymą, duodantį moterims tokią balsavimo teisę, kokią turi vyrai piliečiai. Wilsonas atsakė, kad jis pritariaš moterų balsavimui, bet negalys joms talkon eiti todėl, kad demokratų partija nedavusi jam jokio įgaliojimo tai daryti. Veidmainys! Kada jam patinka, tai jokių įgaliojimų nereikia, o dabar visokių kliučių randa!

SUFRAGISČIŲ DEMONSTRACIJOS

Tie 300 moterų buvo suvaziavusios Washingtonan paminėti mirčiai garsios sufragisčių veikėjos Millholland Boissevain. Pasipiktinusios, jos nutarė daryti tylių demonstracijų ties Baltuoju Rumu. Iš savo tarpo sudarė sargybinių-piketininkių skyrius, kurios pasivaduoamos nuo ryto iki vakarui, sufragisčių vėliavomis nešinos, vaikščioja Baltojo Rumo priešakyje. Dabar prie tų 300 piketininkių prisidėjo da 700.

Kovo 4 d., prez. Wilsono antrojon tarnybon įvezdinimo dieną, sufragistės Washingtone darysiančios milžinišką protesto demonstraciją prieš Wilsoną.

Didelė didžiama buržuazijos laikraščių smerkia sufragistes už darymą prezidentui nesmagumų ir pranašauja, kad dabartinė tyli moterų sargyba apie Baltąjį Rumą, tai esąs pirmas žingsnis prie fiziškų užpildinėjimų ant valdininkų, kaip kad buvo Anglijoj.

ŠKOTIJOS LIET. MOTERŲ DARB. DR-JA.

Norint Škotijos lietuvių darbininkių padėjimas yra dabar labai sunkus, norint vis da nenustoja jų vyrams gresiąs prievarta ėmimas į kariuomenę, vienok jų draugija nenuleidžia rankų. Aiškiausia tai rodo buvusias gruodžio 3 d. jos suvaziavimas. "Rankpelnio" N 48 d. Prasčiokė rašo: "Susitvėrus Moterų Draugijai didžiama jos narių nežinojo nė del ko jos priguli tai Draugijai, o kitos net tikėjosi kokį pelną iš to turėsiančios". Reikėjo pradėti lavintis nuo ABC. Ir vistik žiu-

rėkit, kiek ji atliko. Suvaziavime dalyvavo 10 delegacijų, kurios atstovavo 5 kuopas, turinčias 81 narę. Pilnų narių lapkričio 1 d. draugija turėjo 95. Minimos kuopos, kartu su viena mirusia, turi 32 svaru turto; Valdyba turi 31 svarą turto; iš viso 63 svarai. Nuo 1916 m. kovo 25 iki spalio 31 d. išleido vieną numerį "Moterų Balso", vieną knygelę ir nupirko kitos knygelės rašinį. Draugė M. Ališauskienė pasakė 23 prakalbas, d. O. Venienė—8... Nežiurint to, kad nė vienos inteligentės ten nėra, kad kaikurie dargi šviesesnieji vyrai darbininkai šnairuoja į jų veikimą, jos žymų žingsnį nužengė pirmyn. Daugelis dabar jau ne tik supranta draugijos naudingumą, bet ir parašo šitą į "Rankpelnį", svarsto savo reikalus, rengia prakalbas, vaidinimus, vakarus ir eina darbininkams į talką kovoj del jų išsiliuosavimo; ypatin-gai jos paturi darbininkų kooperacijas. Suvaziavimo nutarimų da mes nematėme, bet neabejojame, kad juose spindi ta pati dvasia, kaip ir visame draugijos veikime. Be abejonės, jos ir mums, Amerikos darbininkėms, bus ištiesusios savo ranką. Mes ją štrpiai spaudžiame ir kviečiame rašyt į "Moterų Balsą". Linkime Jums, Draugės, kuogeriausios kloties.

TREMTINIŲ MERGINŲ SKUNDAI.

Einančiam iš Peterburgo "Lietuvių Balso" N 79 rašo viena tremtinė: "Kaip merginoms yra sunku, tai nėra tokio, kas atjaustų mūsų vargą. Darbą gavus reikia dirbti už pusę kainos, o dar dažnai ir to nėra; tyčiojasi, apjuokia; taip atrodo, lyg butum pragare. O namo parėjus irgi nežinai, ką daryti: reikia valgio, drapanų, už kambarį mokėti—o iš kur? Eini tarnauti prie ponų—dar pikčiau: kalbos nemoki, virti irgi—esi pikčiau šunies. Be tų sunkybių, dar, rasi, paėmusi ar laikraštį paskaitysi, ar ką sutiksi, nieko kito neišgirsi, kaip tik: mergaitės tremtinės ištvirkusios, tingi darbą dirbti, naktimis vaikiojasi, iškrypsta iš doros, išsivadėdamos tikėjimo ir gimtosios kalbos. O kas prie to priverčia? Tai silpnumas proto ir vargas: ir mums pačioms liudna yra į tai žiūrėti".

Prie šito kartaus skundo, išsiveržusio iš suspaustos krutinės, nėra reikalo nieko pridėti. Jis kiekvienai suprantamas. O yčiniai "ponai komitetai" atėjusioms pagalbos prašyt be gėdos drebia: "Mes kiekvienai valkatai pinigų nemėtysim!" "Tu... merga, užsidirbsi! Duosim mes tau, pajoką!..." Sotusis alkano nesupranta ir negali suprasti.

TAUTININKŲ PRIEDAS.

Pagalios pasirodė ir tautininkų priedas—“Tėvynės” priedas, pavestas moterų ir vaikų reikalams. Tikrai, tai yra tik pavestas moterų reikalams, nes be p. O. Alytienės nieks daugiau jame nėra. Kaip sako “Tėvynės” redaktorius p. Račkauskas,—tai busias bepartyvis priedas—prie partyvės “Tėvynės”. Jis nesistato savo uždaviniu nė kovos dėl lygių moterų su vyrais teisių, nė dėl jos išliuosavimo iš kapitalo vergijos, o tik kad į Susivienijimą Lietuvių Amerikoje daugiau moterų narių pritraukus. Ir redaktorius savo įžangos straipsnyje ypatingai ir kalba apie Susivieniji-

mo svarbumą ir jo bepartyvumą, apie vienybę, jame žydinčią. Koks tas “bepartyvumas” ir “vienybė”, turbūt, “Moterų Balso” skaitytojos jau žino.. Iš viso Susivienijime esą suvirš 3000 moterų.

P. Onos Alytienės straipsnis “Ar moters ir vėl valdys pasaulį?” sunkiai parašytas; bet svarbiausia, kad autorė nesupranta atmainų priežasčių, sujaukia į kruvą daugelį dalykų ir nė vieno neišriša.

Be redaktoriaus ir p. Alytienės straipsnio daugiau kaip ir nėra nieko tame “moterų skyrių”. “Vaikų skyrius” geresnis.

KORESPONDENCIJOS

MONTELLO, MASS.

Lietuvės Brockton Heel kompanijos darbininkės buna taip baisiai išnaudojamos, kad aršiau negali būti. Dirba čeverykų kulnis; darbas labai sunkus. Turi dirbti po 9 val. dienoj, kaip baisiausi mulai, jei nori kelis dolerius uždirbti; ir pietų laiku neturi ramybės: nespėjo kiek užkasti, greičiausia skubinasi prie mašinų,—mat, nuo štukų turi dirbti. Užmokestis labai mažas, nes kompanija duoda tiek, kiek jos mylista. O tai yra todėl, kad dirbtuvėj nėra unijos ir darbininkės neturėjo jokios vienybės. Už menkiausią darbe padarytą nuostolį (damage) kompanija reikalauja atlyginimo iš darbininkių, skriausdama įvairiais budais, kaip tik gali. Tas bausis jungas privertė darbininkes šiek-tiek mąstyti; jos pradėjo organizotis; susitarusios apie 50 darbininkių nuėjo į uniją ir įsirašė; jeigu visos būtų įsirašiusios, tai dirbtuvėj greitų laiku būtų pagerinimas įvykęs; bet da yra 40 dvasios ubagių, kurios nori likti kapitalistų vergės, nenori mesti jungo nuo savo pečių. Jos priešinasi toms draugėms, kurios sumanė tą prakilnų darbą—unijos organizavimą—visaip kolioja, kad tik pakenktų tam sumanymui.

Kaip teko patirti, tai, delei pradėtos organizacijos, kompanijos žiaurumas jau švelnėja ir ji nebereikalauja atlyginimo už menkiausią padarytą nuostolį darbe. Unijos sekretorius atsilankė kompanijos ofise ir mano įvykdinti unijos teises dirbtuvėj. Taigi linkiu Brocktono Heel kompanijos darbininkėms laikytis vienybės ir kovoti už geresnį buvį.

Montellos Laisvamanė.

SO. BOSTON, MASS.

Nors ši kolonija yra garsi, bet moterų judėjimas buvo apmiręs. Praeitais metais susitvėrė L. M. P. S. 13 kp. Kuomet buvo sutverta kuopa, prisidėjo vienos tik darbininkės, inteligencijų nebuvo. Nors sunkiai, bet kuopa auga ir narės mokinasi. Nutarė įsteigti kursus, kur bus mokinama siuti ir valgius gaminti. Buvo kreiptasi prie LSS. 60 kp., kad suteiktų svetainę veltui lavinimuisi. Kuopa suteikė veltui. Už tai reikia tarti LSS. 60 kp. ačiu. (Tik L. M. P. S. 13 kp. turėtų atkreipti domos ne tiek į lavinimąsi suivime ir virime, kiek į švietimąsi ir kitų švietimą. Red.).

Kaip L. M. P. S. 13 kp., taip ir LSS. 60 kp. tos pačios narės daugiausia veikia, bet pastaruoju laiku santykiai gali pablogėti.

Kuomet LSS. 60 kp. nutarė rengti vakarienę per kalėdas, buvo apsiėmusios draugės Petkunaitė ir Januškevičiutė tą viską prirengti ir gaminti valgius; ir tos narės veikė. Bet vienas iš LSS. narių įneša kuopon, kad ta vakarienė būtų su svaiginamais gėrimais. Kyla ginčai. Mes nurodėm svaiginamųjų gėrimų kenksmingumą, ir kur tai veda. Bet kai-kurie vyrai tik juokus iš to taisė. Girdi, žiurėkit į katalikes merginas — jos išgeria byro, jos meilesnės, užtai greit ir apsiveda; o socialistės merginos byro negeria ir neapsiveda.

Ir kuopa balsų didžiama nutarė rengti su svaiginamais gėrimais tą vakarienę. Todėl draugės Petkunaitė ir Januškevičiutė atsisakė iš tos komisijos, taip-pat ir d. N. Januška atsisakė.

Nors mes norėtume veikti draugiškai su są-

jungiečiais, bet jei mus taip pajuoks, mes turėsi-
me atsisakyti nuo bendro veikimo, nors tai būtų
labai nesmagu ir liudna. Rupinkimės, draugės ir
draugai, kad tai neįvyktų. **M. J. Suvalkietė.**

GARDNER, MASS.

5 metai atgal Gardnerio moterų gyvenimas
buvo kurkas kitoks, negu šiandien. Tada pavienių
buta daug daugiau, negu vedusių vyrų. Tai mo-
ters uždariaudavo, laikydamos vyrus įnamius
("ant burdo"). Bet, vedusių pasidauginus, moterų
užsiėmimas perėjo į dirbtuvę. Ir palikus vaikus
namie, sykiu su vyru dirba dirbtuvėj. Moterėlės
dirba prie mašinų po 10 val. per dieną. Namie
gi da reikia keliems žmonėms gaminti valgis, dra-
panos skalbti. Gal nėra tokių, kurie būtų taip
varginami, kai Gardnerio moters. Tai šių dienų
surėdymas ir brangumas verčia moteris taip ver-
gauti, nes kitaip negalėtų su šeimyna išmisti.

Vietos moters turi pašalpinę "Birutę" draugi-
ją, kur priklauso pažangiųjų moterų dalis. Bet
butų daug naudingiau prigulėti L. M. P. Susivie-
nijimui. Nėra abejonės, kad diena po diena čia
turėsime L. M. P. S. kuopą. **Onytė.**

LOWELL, MASS.

Pazvelgus į mūsų miesto moteris, matyt di-
delis jų apsilėidimas. Nieko jos neveikia nė visuo-
menės dirvoj, nė savo buvio gerinimui. Yra "Au-
šros Vartų Š. Panos" moterų draugija, bet jinai
taip-pat miega. Turime daug jaunų lietuvačių;
jos dykai laiką leidžia. 203 LSS. kuopai tik ke-
lios tepriklauso. Reikėtų bent M. P. S. kuopą
suorganizuoti. **Mary Karkuskiutė.**

ANSONIA, CONN.

L. M. P. S. 15 kuopa gruodžio 31 d. buvo pa-
rengusi prakalbas. Kalbėjo "Laisvės" redaktorius
d. L. Pruseika. Pirmiausia nurodinėjo blogumus,
delko mūsų moters ir merginos taip sunku suor-
ganizuoti, ypatingai tos, kurios neseniai yra atke-
liavusios iš Lietuvos. Toliau aiškino apie neapsa-
komą brangumą visokių daiktų, ir ką mes turim
daryti. Ragino moteris ir merginas rašyti į
L. M. P. S., aiškino jo vertę. Sakė, kad kitokio
išėjimo nėra, kaip tik dėtis į darbininkų organiza-
ciją. Pertraukoj deklamavo A. Bieliauskiutė. Iš-
parduota "Moterų Balso" 20 egz. Gauta 4 prenu-
meratos ir įsirašė 3 naujos narės. Publikos mažai
atsilankė dėl šalčio ir perankstybo išgarsinimo.

Prakalbų rengėja **A. B.**

LEWISTON, ME.

Lietuvos Dukterų Draugija.

Lietuvos Dukterų Draugija gyvuoja tik ket-
veri metai, bet savo veikimu užima pirmą vie-
tą. Gruodžio 2 d. ji surengus buvo maskaradinį
balių. Už pasirėdymą pirmą dovaną laimėjo K.
Kalvolis—"Moterų Balso" metams, antrą—Z. Če-
paitė, trečią A. Skirmantaitė. Po maskarado buvo
žaislų ir šokių. Išparduota "Mot. Balso" 25 egz.
Vakaras pasibaigė linksmai ir gražiai. Pelno liko
\$11.85.

Gruodžio 3 d. susirinkime išrinktas agentas
užrašinėjimui "Moterų Balso" ir nutarta partraukti
10 egz. "Kudikių Priežiūros" pardavimui ir pla-
tinti visus L. M. P. S. raštus.

Gruodžio 25 d. buvo surengtas vaidinimas.
Statė scenoj du veikalu: "Užsipelnė Diplomą" ir
"Kontribucija". Aktoriai nors trumpą laiką moki-
neši, bet roles visi gerai atliko. Geriausia atliko
Alizės rolę T. Kurmaičiutė. Daugeliui net ašarų
ištraukė. Po vaidinimo dainavo duetas: Z. Bla-
žaitė ir T. Kurmaičiutė "Vilija upė"... Gerai joms
nusisekė. Taip-pat buvo deklamacijų. Publikos
buvo prisirinkę nemažai, ir labai ramiai laikėsi. Po
teatro buvo šokiai ir lietuviški žaislai. Vakaras
praslinko gražiai. Liko keletas dolerių pelno.
Antgalo L. D. Draugijos pirmininkė pranešė, kad
visos Lewistono moters ir merginos susirinktų
gruodžio 31 d. ir sutvertų L. M. P. S. kuopą. La-
bai malonu girdėti, kad ir Lewistono moters ne-
atsilieka nuo kitų. Laimingo pasisekimo!

Ona Byronienė.

GREAT NECK, N. Y.

16 gruodžio anksti rytą viena lietuvių dviejų
metų mergaitė baisiai apdegė ir, nuvezta ligoni-
nėn, už 3 valandų mirė.

Tėvui išėjus darban, motina, eidama prie
savo paprasto namų darbo, susupusi į drabužius,
pasodino mergaitę ant krasės palei pečių. Moti-
na, nelaimėi, išėjo laukan. Mergaitėi besėdint,
įkaito ir užsidegė drapanos. Motina, išgirdusi
mergaitės verkumą, neatkreipė domos: manė, kad
tai paprastas verksmas. Bet kada mergaitė pra-
dėjo kiek spėkos turėdama, klykti, tai motina pa-
siskubino į vidų ir pamatė, kad jos vienatinė du-
krelė, paskendusi liepsnoj, bėgioja virtuvėj ir šau-
kia: "Mamyte, gelbėk!" Motina persigandusi
puolė prie kudikio, suprantama, plikomis ranko-
mis ugnies gesinti, ir pati baisiai rankas nudegė,
ir mergaitės drabužių negalėjo greitai nuimti, ma-

tyt, spilkomis jie buvo susegioti. Kur mergaitės buta parpulta, tai net trijose vietose grindis išdegė. Taip delei motinos neatsargumo turėjo baisia mirtim kudikis mirti. **Lakšutė.**

PITTSBURGH, PA.

Žemaitės, Bulotienės ir Bulotos prakalbos.

L. M. P. S. 21 kp. ir L. D. L. D. 33 kp. parengė gruodžio 24 d. prakalbas. Kalbėtojais buvo pakviesti: gerb. Žemaitė, Al. Bulotienė ir Bulota. Pirmoji kalbėjo apie Lietuvos pabėgėlius, antroji aiškino apie Lietuvą, Bulota—apie Lietuvos laisvę. Aukų nukentėjusiems del karo surinkta \$30; "Žiburėliui"—\$12 su centais. Publika buvo tik kokia 30 žmonių. Nežinau kodel South Side lietuviai taip nesilanko į prakalbas. Jie geriau praleidžia laiką pas bačkutę. Man tropijosi kalbėtis su vaikinais, tai da tie nors duoda kalbėti, o mergaitės tai kaip tik išgirsta, kad progresistės ar kas kitas rengia, tai tuoj sako: "tai tenai cicilistai!"—ir neina į prakalbas; delto nieko ir neišmano.

Mergaitė.

TAMAQUA, PA.

Šitas miestukas randasi tarp didelių, medžiais apaugusių, kalnų. Ir šiaip atrodo gamtos apdovanotas daugiau, negu kiti miestukai. Bet gyvenančių čia lietuvių darbininkų būrelis paskendęs tamsybėje. Niekas pas mus nė teatru nesirupina, nė prakalbų netaiso, nė diskusijų ar šiaip draugiškų vakarėlių, kurie atneštų žmonėms naudos. Liudna darosi, kuomet skaitai laikraščiuose, kaip kitur kas darosi. Pas mus vien girtuokliavimas, peštynės, maldos ir vienas kito apskalbėjimai. Yra į valias ir merginų, ir moterų, bet užsimink tu joms apie kokias draugijas, kuopos sutvėrimą, tai išgirsi, ko negirdėjusi. Butų labai malonu, kad rastųsi nors kelios žmoniškesnės, kad galima būtų sutvert L. M. P. S. kuopą. Tuomet ir mes pradėtume šį-tą veikti ir pasirodytume, kad ir mes šiek tiek suprantamė ir esame, kaip ir kitos.

Maziukė Bobukė.

BALTIMORE, MD.

Kitaip, kaip kitur.

Tikėjaušai pasitaraušias mūsų veikėjams, pranešdamas šį-tą iš jų nuveiktų darbų, apie kuriuos tilpo N 50 "Kovos". Bet kas tau, jie nė skersomis nenori pasiziūrėti į savo darbus. Tautietė moteris, įskundusi L. Š. F. skyrių miesto

valdžiai ir sulaikius aukų rinkimą del karo nukentėjusiems tautiečiams, vietoj prieš savo drauges pasididžiuoti savo nuveiktu darbu,—pasakė, kad toks pranešimas baisia užgaunąs "Rutų Ratelio" garbę; delto ir kai-kurios "R. R." narės supyko ant korespondento. Gerbiamosios, ne tas kaltas, kuris praneša apie niekingą darbą, bet tas, kurs tą darbą atlieka; todėl, jeigu panašūs darbai jus draugijai daro gėdą, tai ateityje stenkitės uždrausti savo narėms tokius darbus daryti.

Antra nelaimė, tai ta girtoji "socialistė". Mat, pasijuto "apšmeizta", nabagė. Reikia jai kaip-nors gelbėtis iš bėdos. Ogi štai, čia yra LSS. 14 kuopa, tarp kurios narių yra gana artimų žmonių pagalbos ieškančiai moteriai. Taigi kuopos susirinkime tie artimieji ir iškėlė klausimą, kad koks ten Dyglis apšmeižęs mūsų kuopos nares, vadindamas jas girtuoklėmis. Mūsų draugai šį dalyką žino geriau, nekaip savo sveikatos stovį, bet ką darysi, jei reikia nežinot. Jiems norėtusi, kad kuopa šį dalyką palaikytų kuopos draugių šmeizimui ir, bėtisinant neapkaltingas savo nares, sykiu išteisintų ir aną, kuri randasi už kuopos sienų. Na, ir kuopos valdyba praneša per "Kovą", kad kuopai priklausančios moters ir merginos nėra girtuoklės. Gelbėja tas, kurioms negresia pavojus. Minima "socialistė" jokiai socialistų organizacijai nepriklauso, nors stotasi ją esanti.

Pasakyt girta, tai da nereiškia, kad girtuoklė; mat, kas vartoja svaiginamų gėrimų, tam gali pasitaikyt "iš netyčių" ir pasigerti. **Dyglis.**

NAUJOS L. M. P. S. KUOPOS.

35 kp. Bridgeport, Conn.

36 kp., Minersville, Pa., susitvėrė iš 24 narių; kuopos sekretorė Mrs. M. M. Zeikus, 217 Dal. av.

37 kp. Grand Rapids, Mich., susitvėrė iš 23 narių; kp. pirmininkė Mrs. F. Gillis, 303 W. Leonard St.

38 kp., Paterson, N. J., susitvėrė iš 10 narių; kuopos sekretorė Mrs. E. Kinder, 126 Lafayette St.,

39 kp., Monessen, Pa., susitvėrė iš 6 narių; sekr. E. Stočkienė, 1133 McMahan Ave.

40 kp., Lewiston, Me., kuopos sekretorė E. Kaulakienė, Box 24.

Drg. K. Sinkevičiūtė, Chicago, Ill., žada šį mėnesį sugrįžt į Brooklyną, bet pirm apleisiant Chicago pasizadėjo per keturias dienas eit per stubas, užrašinėjant "Moterų Balsą". Linkime jai gerų pasekmių tame darbe. **K. Petrikienė.**

ŠEIMYNINKIŲ SKYRIUS

KOPUSTAI SU SMETONA.

Supiaustyk galvą kopusto į keturias dalis, įdėk į šaltą surų vandenį ir laikyk per pusę valandos. Paskui nusunk vandenį supiaustyk smulkiai, užpilk druskos, baltų pipirų, paprikų ir mažą žiupsnelį salotų sėklų. Pridėk po $\frac{1}{4}$ puoduko žalių ir raudonų pipirų ir užpilk šiaip sutaisytą sosą: Paimk $\frac{1}{4}$ puoduko alyvos aliejaus, 1 šaukštuką druskos, 1 šaukštuką muštardos, 1 šaukštuką paprikų, kiaušinių 3 trynius, 2 šaukštu miltų, $\frac{1}{4}$ puoduko karšto uksuso ir 1 puoduką smetonos. Sumaišyk gerai miltus su aliejum, paskui pridėk druską, muštardą, papriką, gerai suplaktus kiaušinius ir įpilk karštą uksusą. Kada gerai sumaišysi, įdėk virti į dubeltavą puodą ir virk, kol paliks tirštas. Tuomet pridėk suplaktos saldžios smetonos, suplak gerai, atšaldyk ir užpilk ant sutaisytų kopustų. Valgyk su mėsa.

KARŠTI PYRAGAIČIAI.

Paimk 4 puodukus miltų, $2\frac{3}{4}$ šaukšto kepamo pauderio, 1 šaukštuką druskos, 1 iki $1\frac{1}{4}$ puoduko pieno ir $\frac{1}{4}$ puoduko sviesto. Sumaišyk ir persijok miltus, kepamą pauderį ir druską du sykiu, įdėk sviestą ir įpilk pieną. Minkyk lengvai ir suplok apie $\frac{3}{4}$ colio storio. Paskui supiaustyk stiklu į apvalus skrituliukus, įdėk į kepamą blekę ir kepk karštam pečiuje penkioliką minutų. Tinkami valgyt karšti.

KOKO SALDAINIAI.

Paimk pusę puoduko sviesto, 2 kiaušiniu, 1 puoduką cukraus, 2 šaukštuku kepamo pauderio, 1 iki 3 puodukų pieno, 4 puodukus miltų ir pusę puoduko koko. Plak sviestą, kolei pavirs į smetoną, pridėk pieno, išlengvo pilk. Paskui įdėk gerai suplaktus kiaušinius. Sumaišyk ir persijok miltus, kepamą pauderį ir koką 2 sykiu. Tada supilk į pirmiau sumaišytą sviestą ir pieną. Pridėk tiek miltų, kad pasidarytų minkšta tešla. Kada gerai suminkysi, persirkirk tešlą į tris dalis ir kočiok atskirai ant gerai miltuotos lentos. Su-kočiok apie $\frac{1}{4}$ colio storio ir supiaustyk į kokias formas nori. Sudėk ant kepamos blekės ir kepk karštam pečiuje per penkioliką minutų.

KAIP SUVARTOTI LIKUSIĄ VIŠTIENĄ.

Įdėk į kepamą blekę vieną šaukštą sviesto, $\frac{1}{4}$ puoduko stock, du šaukštu sudžiovintos duonos trupinių ir maišyk, kolei užvirs. Tada pridėk $\frac{1}{2}$ kvortos šaltos smulkiai sukaptos vištienos, 1 šaukštuką druskos, žiupsnelį pipirų ir šaukštą sukaptų salotų. Atėmus nuo ugnies, pridėk dar gerai suplaktų kiaušinių. Paskui prikrėsk į blekes, įdėk su bleke į karštą vandenį ir taip pavirink kokią 15 minutų. Valgyk karštą su smetonos sosu, sutaisytu iš pieno, sviesto ir tirštos smetonos.

B. Kaunietė.

L. M. P. S. REIKALAI

PASEKMĖ L. M. P. S. VIRŠININKIŲ RINKIMO.

Į susinešimų sekretorės vietą gavo draugės: M. Undžienė 137 balsus, Z. Puišutė 94.

Į finansų raštininkės vietą d. B. Bočkiutė gavo 154 balsus ir 35 prieš.

Į izdininkės vietą: d. J. Benesevičiutė gavo 163 balsus, d. B. Bubliauskienė 64.

Į Pildomąjį Komitetą: A. Jurevičienė 153 bals.; O Budveičiutė 129, E. Bekampienė 127, M. Jukelienė 130, M. Baltuškiene 107, A. V. Klimiutė 105, K. Jasinskiutė 85, A. Stanelienė 83, O. Čepaičiutė 59, M. Selkiutė 51.

Tokiu budu 1917 metams lieka išrinktos šios viršininkės:

Susinešimų sekretorė—M. Undžienė, 183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.; finansų raštininkė—B. Bočkiutė, 211 First St., Elizabeth, N. J.; iz-

dininkė—J. Benesevičiutė, 183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

Į Pildomąjį Komitetą: A. Jurevičienė, 183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.; O Budveičiutė, 22 Stagg St., Brooklyn, N. Y.; E. Bekampienė, 10 Filmore Pl., Brooklyn, N. Y.; M. Jukelienė, 500 W. 213 St., New York City; M. Z. Baltuškiene, Box 420, Great Neck, N. Y.

Siunčiant į centrą mokestis money order ar čekį reikia išpirkt izdininkės vardu ir siųst finansų sekretorei.

Šiuose rinkimuose dalyvavo 240 narių iš 22 kuopų ir viena pavienė narė.

Linkiu naujosioms viršininkėms nenuilstančiai darbuotis mūsų Susivienijimo gerovei. Matome, kad mūsų Susivienijimas pastaruoju laiku

smarkiai auga, kaip narėmis, taip ir kuopomis; praėitais metais susitvėrė net 26 naujos kuopos.

Todel, draugės, pradėdant naujus metus ir naujoms viršininkėms užėmus savo vietas, neatidėkite visą darbą vien tik ant viršininkių, o dirbime visos, kiek išgalint, kad ateinančiais metais mūsų Susivienijimas užaugtų da labiau ir narėmis ir kuopų skaičium.

Buvusi L. M. P. S. sekretorė **K. Petrikienė**.

L. M. P. S. PILD. KOMITETO TARIMAI.

1. Išspausdinti 2000 mokesčių knygelijų. Balsavo M. Baltuškiene, O. Budveičiūtė ir Z. Puišūtė; drg. M. Jukeliene sutiko, kad būtų atspausdinta, bet ne daugiau, kaip 1000.

2. Apmokėti K. Petrikienei \$3 už dalį sugaišto laiko, dalyvaujant L. M. P. S. pirmam suvažiavime. Balsavo už O. Budveičiūtė, M. Baltuškiene ir Z. Puišūtė. M. Jukeliene balsavo prieš, motyvuodama tuomi, kad reikėję kreiptis tiesiai į suvažiavimą.

3. Už kvietimą drg. M. Dundulienės į rytines valstijas prakalboms balsavo: O. Budveičiūtė; prieš: M. Bal-nė, M. Jukeliene ir Z. Puišūtė, motyvuodamos tuo, kad, kviečiant į rytines valstijas, pasidarys perdidelės Susivienijimui lėšos, ir nurodė, kad rytinėse valstijose randasi keletas kalbėtojų, tai tuomi būtų galima sučėdyti dalį išlaidų.

4. Atsisakius drg. M. Dundulienei nuo maršruto, su susiėsimų sekretorės patarimu, kad kiekvienoj apylinkėj kviesti artymiausia kalbėtoją, sutiko M. Bal-nė, O. Bud-tė ir O. Čep-tė ir Z. Pui-tė; M. Jukeliene balsavo prieš, motyvuodama, kad dabar Susivienijimas finansiniai silpnai stovi ir geriausia tai painformuot kuopoms rengti pa-

čiom prakalbas kaip parankiausia papuola.

5. Kad apmokėti "Moterų Balso" kai-kuriems bendradarbiams už raštus, balsavo Z. Pui-tė, O. Bud-tė, O. Čep-tė ir M. Bal-nė; M. Jukeliene balsavo prieš, nurodydama, kad pirma reikia sužinot, kurie bendradarbiai reikalauja apmokėjimo ir tik tuomet galima spręsti.

6. Kad atsišauktų silpnai finansiniai stovincios kuopos į centrą, prašydamos kalbėtojo, balsavo už Z. Pui-tė, O. Bud-tė, M. Bal-nė ir M. Jukeliene; O. Čepaičiūtė balsavo prieš, nurodydama, kad, jei kuopos stengiasi, tai vis gali surengti prakalbas ir pačios be centro pagalbos.

Didžiama balsų lieka priimta, kad centro sekretorė gali pasiųsti atsišaukusioms kuopoms kalbėtoją, bet turi stengtis padaryt kuomžiausia išlaidų.

7. Kad apmokėta būtų M. Račiutei-Herman \$3 už dalį sugaišto laiko, dalyvaujant suvažiavime, balsavo Z. Pui-tė, M. Juk-nė, O. Čep-tė, O. Bud-tė ir M. Bal-nė.

8. Už knygos "Kudikių Priežiura" nedaspausdintas ir sugadintas knygas atrokuot tiek, kiek išviso rokuojant proporcionaliai toji knyga lėšuoja, balsavo Z. Pui-tė, M. Juk-nė, ir O. Bud-tė. Kad atrokuot tik tiek, kiek "Kovos" administratorius nurodo, balsavo M. Bal-nė ir O. Čep-tė.

9. Įnešimas M. Jukeliene, kad atsauktų L. M. P. S. viršininkių balsavimo blankas delei redaktorės ir administratorės rinkimų. Z. Puišūtė įneša pataisymą, kad neatšaukti balsavimo blankų, bet tik del tų dviejų įstaigų išsiuntinėt naujas blankas. Už įnešimą balsavo O. Čep-tė; už pataisymą balsavo M. Bal-nė ir O. Bud-tė.

Pild. Kom-^{to} sekretorė **Z. Puišūtė**.

L. M. P. S. sekretorė **K. Petrikienė**.

MOTERŲ BALSAS—THE WOMEN'S VOICE.

Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Mrs. K. Petrick. Manager Miss. K. A. Baltrunas. Subscription: \$1.00 a year; six months 55c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas, 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

"LAISVE" Darbo Žmonių Laikraštis

Eina du kartu per savaitę.

Kainuoja metams Amerikoje \$2.50, pu-
sei metų \$1.25. Užrubežij metams \$3.50.

"Laisvė" telpa daug gerų straipsnių,
apysakų ir eilių.

"Laisvė" paduoda naujausias žinias iš
viso pasaulio.

183 Roebing St., Brooklyn, N. Y.

Skaitykit "Mot. Balsą". Prenumerata metams \$1, pa-
vienis num. 10c. Adresas: "Mot. Balsas" 229 N. 6th St.
Philadelphia, Pa. Raštus siuskit: Mrs. K. Petrikiene, 327
Pearl St, Brooklyn, N. Y.

Skaitykite ir "KOVA" Platinkite

Seniausią ir rimčiausią liet. soc. laikrašt.
"Kova" daug vietos paveda ir moterų darbi-
ninkių reikalams. Ji tvirtai stovi tarptautinio
socializmo pamatais ir eina tiesiu klesų
kovos keliu.

Kaina į visas dalis svieto \$2.00 metams.

Pusei metų \$1.00.

Visuomet adresuokite:

229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

PIRMA
LIETUVIŠKA**APTIEKA**LAWRENCE IR
APIELINKĖJ**Mediciną Galima Gauti, Kokia Tik Pasaulj Vartojama****Atkreipkite atydą į šią vaistinyčią, kuri užlaiko viską,
o ypatingai šiuos vaistus**

Gyduolės nuo plaukų slinkimo, sustabdo galvos niežėjimą, išvalo pleiskaną iš galvos, duoda stiprumą plaukams. Gyduolės kaina 50c ir \$1.00. Plaukų stiprintojas 50c ir \$1.00
Shampoo ir plaukų stiprintojas 50c ir \$1.00.

PASIPUOŠIMUI ĮVAIRŲS REIKMENIS: Perfumai po 25c, 50c ir tt.
Francuzijos perfumai nuo \$1.50 iki \$5.00; pauderiai, miltai ir įvairūs kiti pasipuošimo dalykai.

VARTOKITE LIETUVIŠKAS GYDUOLES:

Puplaiškės dėžukė25c
Bezdai, dėžukė25c
Liepos žiedai, dėžukė25c
Ramunei, dėžukė25c
Čemeryčiai, dėžukė25c
Imbieras, dėžukė25c
Čobrelei, dėžukė25c
Iosuklė, dėžukė25c
Cincibiras, dėžukė25c
Trukžolės, dėžukė25c

Gumbazolė, dėžukė25c
Mėtų, dėžukė25c
Šalavijų, dėžukė25c
Cinamonų, dėžukė25c
Brelukų, dėžukė25c
Kmyņu, dėžukė25c
Šafronų, dėžukė25c
Anizių, dėžukė25c
Apynių, dėžukė25c
Kraujo valytojas \$1.00.

ir šimtai įvairių kitokių gydančių žolių galima gauti mūsų
Aptiekoje.

(Jatul's) Tab. Tonic Comp. \$1.00, del kraujo ir abelno stiprumo
(Jatul's) "In Terra" Bitters Tonic \$1.00. Tas B. T. yra stiprin-
tojas sistemos, nuo įvairių skilvio ligų ir skonį duoda prie val-
gio. Už 12 bonkų \$9.00, už 6 bonkas \$5.00, už vieną \$1.00.

Vienas iš kasdieninių vaistų: Nuo kosulio gyduolė užaugusiems po 25c, 50c ir
\$1.00. Vaikams nuo kosulio 25c ir 50c.

Kokių tik Tamstoms reikia gyduolių, rasite pas mus. Adresuokite:

NATIONAL DRUG CO.
144 ELM ST., LAWRENCE, MASS.